

Дубасенюк О.А. Діти індиго як обдаровані особистості // Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи": матер. Всеукр. наук.-практ. конф. , Тернопіль, 24-26 червня 2009 р. – С.43-47.

ДІТИ ІНДИГО ЯК ОБДАРОВАНІ ОСОБИСТОСТІ

Діти індиго – термін, введений екстрасенсом Ненсі Енн Тепп у 1978 році для позначення дітей, яким, на її думку, властива аура кольору індиго (аура звичайних дітей є, як правило, золотистою). Пізніше з'ясувалося, що цей випадок не унікальний і дітей індиго з кожним роком стає дедалі більше. Їм притаманний певний набір рис характеру: успішності, висока духовність і великий запас знань про світ.

Термін вперше використовувався Ненсі Енн Тепп в 1982 році в книзі "Як розібратися в житті за допомогою кольору". У наш час, на думку Тепп, 70 % дітей у віці до 10 років і 40 % у віці від 15 до 25 є "індиго" [12]

Широкого поширення термін набув у 1999 році після успіху книги психологів Лі Керролла і його дружини Джен Тубер "The Indigo Children: The New Kids Have Arrived". До них часто зверталися батьки некерованих, гіперактивних дітей, у вихованні яких не спрацьовували традиційні методи. Психологи прагнули допомогти своїм клієнтам і раптом зрозуміли, що зробити це буде не так-то просто, оскільки, як вони вважали, світ зіткнувся з новим явищем – "дітьми індиго". Л. Керролл стверджує, що подібний феномен з'явився як наслідок спілкування з "носієм ангельської енергії", якого він іменує "Крайон" [9]

Широку популярність термін здобув у кінці 1990-х завдяки його поширенню у джерелах, що мають відношення до руху "ню-ейдж".

Дітей індиго наділяють безліччю різних властивостей, від високого рівня інтелекту до телепатичних здібностей. Вважають також що "діти індиго" є "новою расою людей" [1–9; 12]. Явищу "дітей індиго" було присвячено декілька фільмів, а також велика кількість книг.

Сьогодні деякі учені вважають, що у дітей індиго навіть структура ДНК видозмінена. Вони мають гуманістичну місію, яка полягає в тому, щоб покращити та збагатити духовно людство. Вважають, що цих дітей налічується близько 30 мільйонів.

У це важко повірити, а тим більше усвідомити. Скептично налаштовані педагоги і журналісти відзначають, що саме явище "діти індиго" носить характер містифікації. Крім того, велика частина властивостей "дітей індиго" давно відома психологам і описується діагнозом СДУГ (синдром дефіциту уваги і гіперактивність) [10; 11]. Відтак, волелюбність дітей-індиго – нормальний прояв дитячої натури, не пригніченої деспотичним вихованням. І тому в школі виникають проблеми з їх навчанням.

У 90-і рр. XX в. найбільші японські компанії ("Соні", "Міцубіши" та ін.), що мають потужні аналітичні і спеціальні служби, звернули увагу на цікаве явище: діти 90-х років народження набагато випереджували в своєму розвитку тих, що народилися в попередні десятиліття. Крім того, спеціальні прилади ("спектроаурометри") виявили своєрідне (колір індиго) свічення їх аур. Відсоток таких дітей був дуже високий – більше 50%. У результаті відповідних досліджень японські науковці встановили, що такі діти народжувалися і у минулому, але тільки з "синьою аурую". Проте й відсоток і кількість цих людей була набагато менша. На основі проведеної значної роботи японці дійшли висновку, що виявлений феномен останнім часом зумовлений впливом декількох чинників: радіації (після Хіросіми), тектонічних процесів (землетрусів), зміни якості складу води, повітря і їжі. На їх думку, розподіл людей індиго на нашій планеті має нерівномірний характер. Це явище притаманне лише народам, що пройшли через значні випробування, стреси світового масштабу (японці – один з таких народів). Крім того, як вважають японські дослідники, виявилось, що діти індиго народжуються як правило у малосімейних, а не багатодітних народів. У Європі більше всього дітей індиго народжується в Естонії, Фінляндії, в горах Європи – Піренеях, Альпах і

Карпатах. Це відкриття стимулювало подібні дослідження і в інших країнах. Вважається, що США витратили на ці дослідження мільярди доларів.

Однак, незважаючи на широку популярність зазначеного явища, на сьогоднішній день не існує повністю науково верифікованих критеріїв, за якими можна чітко відрізнити їх від решти дітей. Ознаки, які приводяться різними авторами, можуть кардинально розрізнятися. Проте, можна виділити серед всієї різноманітності критеріїв деякі, які користуються найбільшою популярністю.

Індиго-дитина, яку можна розпізнати на другому-третьому році життя, по суті, навіть з народження може проявляти особливі риси. Перш за все, ці діти виявляють сенсотворчу орієнтацію, тобто вони спрямовані на пошук сенсу життя та раціонального пояснення навколишніх подій. Ніякого авторитаризму стосовно себе індиго не сприймають і починають активно протестувати. Невропатологи та вчителі нерідко нарікають на гіпертонус такої дитини (що є можливою, але необов'язковою їх ознакою), але психологи і сучасні педіатри не рекомендують вживати медикаментозні засоби щодо такої дитини для зниження їх гіперактивності. Будь-яке втручання може спровокувати загострення складних, негативних рис індиго: наприклад, пригнічена дитяча гіперактивність нерідко обертається відчутними проблемами через 5-6 років.

Зрілу особистість індиго розпізнати достатньо легко. З тієї миті, як незвичайний малюк опановує навичками усної мови, розпочинається новий, неймовірний етап розвитку такої дитини, яка буде сама розповідати про себе, свої бажання, потреби. Втім, психологи вже виділили низку рис, за якими можна розпізнати індиго-дитину.

Наведемо перелік основних якостей і ознак, які, зазвичай, приписують "дітям індиго" і які характеризують їх як достатньо амбівалентних, подвійних і суперечливих істот (дослідники вважають, що саме обдаровані, талановиті особистості володіють амбівалентними якостями, що взаємно виключають одна одну) [1–9; 12]:

– розвинена права півкуля мозку, що відповідає за емоційно-чуттєвий аспект психічної діяльності; великий творчий потенціал у поєднанні з високим рівнем інтелекту свідчить про адекватний розвиток і лівої півкулі мозку;

– імпульсність та неадекватність у відносинах з людьми, не завжди аргументовані вчинки, різкі перепади настрою і поведінки, непосидючість, енергійність, дефіцит уваги;

– інтерес і здібності до далеких один від одного наук, наприклад, до математики й історії, програмування і біології, хімії і географії і др.; схильність набувати знання емпіричним шляхом;

– роздвоєння особистості, емоційна неврівноваженість, уміння наживати собі "довготривалих" ворогів;

– здатність швидко освоювати комп'ютерні технології, відчуття органічної єдності людини і машини; швидкість виконання операцій, передбачення комп'ютерних вірусів, уміння їх виявлення і ліквідації; здатність "дистанційно" контактувати з комп'ютером (робота з машиною через вольові команди, а не за допомогою допоміжних засобів);

– любов до ризику, особливо в спорті, екстремальність (гірські лижі, сноуборд, гірський велосипед, скелелазіння і т.п.);

– значно розвинена інтуїція, здатність передбачати події, розвинене відчуття небезпеки;

– асоціальність, низький рівень комунікабельності, схильність замикатися в собі, аутизм, егоїстичність, висока самооцінка, неприйняття авторитетів, традиційних засобів виховання;

– індивідуалізм, небажання підкорятися і підпорядковувати собі інших; схильність до депресії; в окремих випадках нереалізований потенціал може призвести до трагічних наслідків, зривів, токсикоманії, наркоманії, алкоголізму і навіть суїциду;

– інтерес до езотерики та містики – від астрології до текстів Священного писання, знання багатьох маловідомих апокрифів, фактів, книг; уміння ними оперувати на практиці;

– апатія до колективних видів діяльності, а сам колектив при цьому може сприйматися як тимчасове об'єднання супутників;

– відчуття соціальної справедливості, небайдужість, підвищене відчуття відповідальності;

– ігнорування нецікавих проблем, уміння ці проблеми не помічати.

Загалом, із дитинства індиго-дитина демонструє оточуючим людям свою "піднесеність", "унікальність", "видатні якості", "панічність"; для неї не існує авторитетів і кумирів; всі свої вчинки він здійснює відповідно до власних відчуттів і імпульсів здорового глузду; без утруднень повідомляє вам про свої бажання; у неї власний погляд на оточуючий світ; будь-які провокування, домовленості, "традиційні виховні заходи" на неї практично не діють; дуже швидко пересичується заняттями і концентрується на чомусь одному, але на дуже короткий термін; схильна до фобій (зокрема страх втратити близьку людину або страх своєї смерті); віддає перевагу одержанню знань у процесі набуття особистого досвіду; у компанії звичайних дітей відчуває себе дуже незручно, може скаржитися батькам на те, що "її ніхто не розуміє"; швидко вибирає власний спосіб навчання і послідовно його реалізує, навіть якщо він суперечить думкам батьків і вчителів; часто порушує загальноприйняті правила і заборони; віддає перевагу творчим видам діяльності; може страждати на порушення сну; не витримує насильства ні над собою, ані над навколишнім світом (тваринами, рослинами, іншими людьми).

У цілому, від природи дитина-індиго дуже обдарована. Вона сама може не здогадуватися про те, що чудово малює, поки не потрапить до досвідченого і терплячого вчителя (захопити індиго справою – завдання не з простих). Він може не знати, яким неймовірним голосом, смаком, відчуттям прекрасного наділила його природа.

Завдяки своїм надздібностям діти індиго не ставлять зайвих питань. Вони ніби все знають про те, як народжуються діти, чому хворіють та помирають люди.

Існують методи перевірки "індиго-якості" дитини, які передбачають з'ясування різних аспектів його поведінки. Наприклад, батькам пропонуються такі питання, які можуть характеризувати їх дитину.

1. Чи притаманне вашій дитини виняткова чутливість на межі надприродного або здатність до ясновидіння?

2. Чи поводить ся дитина себе краще тоді, коли вона перебуває наодинці, у природному середовищі?

3. Чи є в неї здатність відчувати неправду?

4. Чи є підозра щодо наявності у неї аутизму, порушення концентрації уваги?

5. Чи відчуває ваша дитина значимість своєї появи на планеті для виконання важливої місії?

6. Чи звергає ваша дитина увагу на квіти і світло навколо людей?

7. Чи непокоїться ваша дитина у процесі виконання діяльності, що не вимагає винахідливого, творчого мислення?

8. Чи виражає ваша дитина невдоволення через світові проблемами, зокрема, через забруднення навколишнього середовища, природні катаклізми, корупцію, війни тощо?

9. Чи знає ваша дитина кращий спосіб виконання певних дій, того, що потрібно робити вдома і в школі?

10. Чи існують у неї куміри та визнані авторитети?

11. Чи усвідомлює ваша дитина свою особливу значущість, відчуття того, що вона гідна бути у нашому світі?

12. Чи виявляла ваша дитина надзвичайні здібності (наприклад, передбачення майбутнього та ін.)?

Вважається, якщо батьки визначили "так" на п'ять і більше запитань, є велика імовірність того, що така дитина може вважатися індиго.

Також важливо знати, що енергія індиго невичерпна, але саме гіперактивність дітей індиго створює їх батькам безліч труднощів. Головні помилки, яких вони можуть припускатися, – це пригнічувати або жорстко контролювати таку дитину. Психологи, які визнають феномен дітей-індиго, розробили правила спілкування батьків зі своїми дітьми-індиго. Розглянемо деякі з них.

1. Ніколи не принижуйте її гідність. При цьому неважливо, чи зробите ви це на людях або тет-а-тет. Індиго не потерпить приниження і, швидше за все, помститься вам. Траплялося, що такі діти зверталися по допомогу до правоохоронних органів, до суду.

2. Не пропонуйте таким дітям неправдивої інформації, оскільки дітей із такою інтуїцією просто неможливо ввести в оману. Якщо ви не хочете, щоб між вами й дитиною була прірва, намагайтесь чесно говорити з нею про все, що її цікавить. У разі утруднення, спробуйте прикрасити правду і в кінці розмови обов'язково підбадьоріть дитину: "Ми справимося з цією проблемою!"

3. Надайте їй свободу вибору. Говоріть їй правду і частіше довіряйте її самостійному прийняттю рішення.

4. Прохання не перетворюйте на накази! Поважайте індиго-дитину. Авторитаризм і диктаторство вони не терплять і швидко знайдуть спосіб усунутися від обов'язків. Пропонуйте щось м'яко, але наполегливо і мотивуйте прохання реальними, а не вигаданими причинами.

5. Створюйте умови для творчості. Індиго обожає бути творцем, і завдяки цим особливостям з ним можна потоваришувати. Не зважайте на те, що в дитячій кімнаті стіни можуть бути забруднені аквареллю, обвішані паперовими моделями та ін.

6. Не нав'язуйте дитині-індиго своєї точки зору. Ваші думки її не тільки не хвилюють, але часто викликають відторгнення. До речі, вона може і вас

записати в число тих, хто її "не розуміє". Поважайте її, товаришуйте з нею, постійно пам'ятайте, що ця людина належить до нового покоління дітей.

Роберт Окер (Robert Ocker), фахівець у галузі освіти (університет штату Вісконсін), магістр наук у сфері наставництва і психологічного консультування в своїх роботах відзначає, що вихователі мають бути новаторами в розвитку нової парадигми виховання – мають ніби заново перевірити сенс, мету і функцію виховання і піднятися на рівень нової свідомості. Автор вважає, що освіта і виховання "нових" дітей базується на безумовній любові до них, що довіра до дітей індиго є пріоритетним чинником, який визначає успіх всього їхнього життя. Справжнє виховання має передбачати духовний, ментальний і фізичний рівень розвитку дитини. Завдання такого виховання – ввести дітей в самостійне життя.

Такий підхід можна проілюструвати словами Роберта Окера, який, узагальнюючі сучасну освітню ситуацію, зазначає, що ми маємо вчити дітей як думати, а не що думати. Наша роль зводиться не до того, щоб давати їм знання, а щоб навчати дітей мудрості. Мудрість – це не просто знання, але й уміння їх застосувати. Школа майбутнього має розвивати здібності і навички дитини, а не примушувати зазубрювати дати і факти. Не слід заважати дітям відкривати світ і шукати в ньому власну правду. Критичне осмислення і вирішення проблем, що стоять перед ними, розвиток творчого уявлення, виховання чесності і відповідальності – такі основні завдання системи освіти в XXI столітті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемьева Лариса Дети, которые подарят нам счастье. Как строить жизнь с ребёнком индиго. – АСТ Прайм Еврознак, 2008. – 152 с.
2. Белимов Геннадий Дети индиго в России. Вундеркинды третьего тысячелетия. – Вече, 2008. – 416 с.

3. Березина А., Артемьева Л. Большая книга о детях индиго. – Москва: АСТ, 2008. – 256 с.
4. Гегенкамп К. Феномен Индиго: Дети нового времени. – Москва: София, 2007. – С. 288.
5. Георг Энциклопедия Индиго: Теория и практика общения с Новыми Детьми / Пер. с нем. – М.: ООО Издательство «София», 2007. – 288 с.
6. Дженкинс П. Дети Индиго. Воспитание духовности у детей. – М.: София, 2007. – 224 с.
7. Земун Ю. Э. Версия чуда. Дети Индиго в России. – Сова, 2007. – 160 с.
8. Куртышева М. Дети Индиго – будущее человечества. – СПб: Питер, 2008. – 208 с.
9. Кэрролл Ли, Тоубер Дж. Дети Индиго. – Киев: София, 2007. – 240 с.
10. Леви В. Как воспитывать родителей, или Новый нестандартный ребенок. – Торобоан, 2007. – 416 с.
11. Харланд Симоне Гиперактивный или сверходарённый (как помочь нестандартным детям). – "Весь", 2004. – 128 с.
12. Tappe N. Understanding your life through color: Metaphysical concepts in color and aura. – Starling Publishers, 1986.

Дубасенюк О.А. Діти індиго як обдаровані особистості

У статті на основі аналізу сучасної літератури з проблеми обдарованості так званих "дітей-індиго" обговорюються головні аспекти зазначеного феномена (його генеза, сучасний стан, розвиток і перспективи) у контексті сучасної парадигми виховання й освіти; виявляються особливості взаємодії батьків і вчителів з цієї категорією дітей.

Dubasenyuk O.A. Indigo children as gifted personalities

On the basis of the analysis of modern literature on the problem of giftedness of so-called "indigo children" the main aspects of the noted phenomenon (its genesis,

modern state and development) are discussed in the context of exposure of indigo children and the parents' attitude to them.

Адреса:

Країна Україна Поштовий індекс 10009

Місто Житомир

Вулиця Космонавтів

Будинок 46 квартира 35

Телефон 80412447572; 80967338165; 33-55-62

Факс .....

E-mail a.dubasenyuk@mail.ru

Назва доповіді: "Діти індиго як обдаровані особистості"

РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТКА УЧАСНИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

Прізвище, ім'я, по батькові *Дубасенюк Олександра Антонівна*

Вчений ступінь, звання *доктор педагогічних наук, професор*

Навчальний заклад/організація *Житомирський державний університет імені Івана Франка*

Кафедра/відділ *кафедра педагогіки*

Посада *професор кафедри педагогіки*

Бажаю виступити з доповіддю на конференції

Бажаю взяти участь у конференції без доповіді
